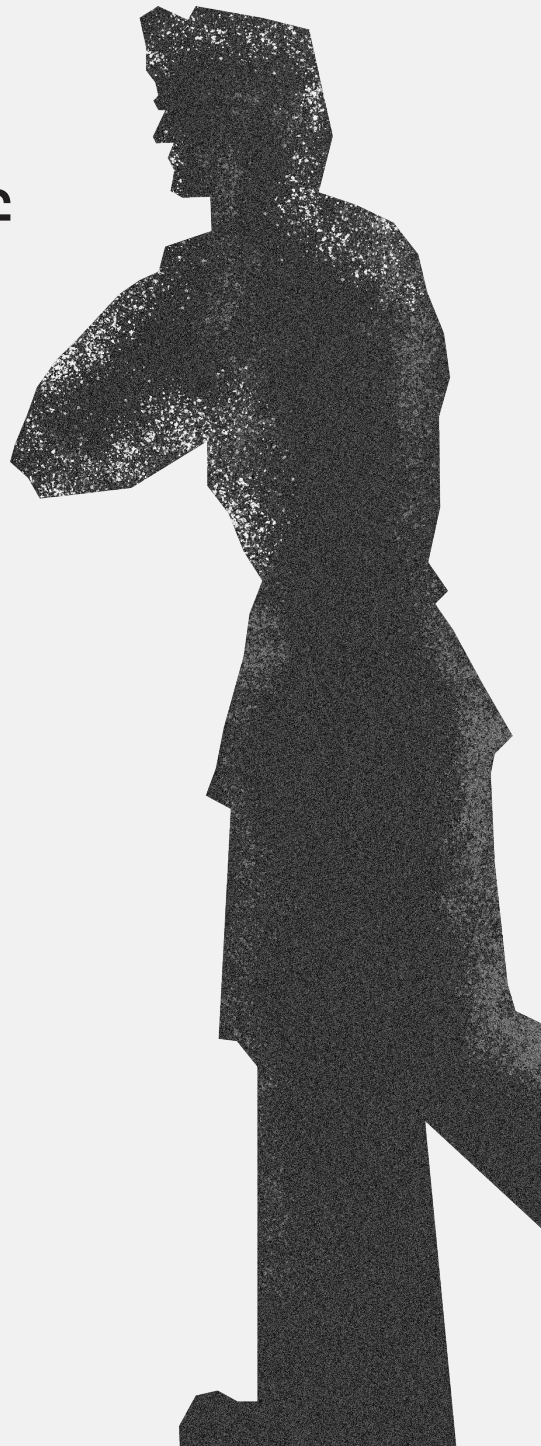

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ
ՓՈՐՁԱՌՈՒԹՅՈՒՆՆ
ՈՒ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆԸ
ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ-2 *

Միջազգային գիտաժողով

ԾՐԱԳԻՐ

ՀՈՒՆԻՍԻ 13-15, 2023Թ.,
ԵՐԵՎԱՆ, ԲԱՂՐԱՄՅԱՆ 24

THE SOVIET
EXPERIENCE
IN ARMENIA AND
ITS LEGACY-2 *

International conference

PROGRAM

June 13-15, 2023,
24 Baghramyan ave, Yerevan

INSTITUTE OF
ARCHAEOLOGY AND
ETHNOGRAPHY
NAS RA

ARMENIAN RESEARCH CENTER

HAZARASHEN
Armenian Center for Ethnology & Studies Research

CALOUSTE GULBENKIAN
FOUNDATION

ՀՀ ԳԱԱ ՀՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱԶԳԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ
/
INSTITUTE OF ARCHAEOLOGY AND ETHNOGRAPHY NAS RA

**ՄԻՉԻԳԱՆԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ԴԻՐԲՈՐՆԻ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՐԻ
ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆ**
/
**ARMENIAN RESEARCH CENTER AT
THE UNIVERSITY OF MICHIGAN-DEARBORN**

**«ՀԱԶԱՐԱՇԵՆ» ԱԶԳԱԲԱՆԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ**
/
ARMENIAN CENTER FOR ETHNOLOGICAL STUDIES “HAZARASHEN”

INSTITUTE OF
ARCHAEOLOGY AND
ETHNOGRAPHY
NAS RA

ARMENIAN RESEARCH CENTER

HAZARASHEN

Armenian Center for Ethnological Studies-Hazarsashen

CALOUSTE GULBENKIAN
FOUNDATION

08:45-09:00 | ԳՐԱՆՑՈՒՄ / REGISTRATION

09:00-09:40 | ԲԱՏՄԱՆ ԽՈՍՔ / WORDS OF WELCOME

Արսեն Բոբոխյան / Arsen Bobokhyan

ՀՀ ԳԱԱ ՀԱԻ տնօրեն / RA NAS IAE, Director

Յուրի Սուվարյան / Yuri Suvaryan

ՀՀ ԳԱԱ Հայագիտության և հասարակական գիտությունների բաժանմունքի ակադեմիկոս-քարտուղար / Academician-Secretary of the Department of Armenology and Social Sciences, NAS

Արմեն Չաքարյան / Armen Zakarian

Միչիգանի համալսարանի (Դիրբորն) հետազոտությունների գծով պրոռեկտոր / Vice Provost for Research, University of Michigan-Dearborn

Մարտին Ջ. Հերշոկ / Martin J. Hershock

Միչիգանի համալսարանի (Դիրբորն) Արվեստների, գիտությունների և գրականության քոլեջի դեկան / Dean, College of Arts, Sciences, and Letters, University of Michigan-Dearborn

Արա Սանջյան / Ara Sanjian

Միչիգանի համալսարանի (Դիրբորն) Հայագիտական հետազոտությունների կենտրոնի վարիչ / Director, Armenian Research Center, University of Michigan-Dearborn

09:40-10:30 | ԼԻԱԳՈՒՄԱՐ ՆԻՍ / PLENARY SESSION

ՀԱՄԱԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՊԱՏՄԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՊԱՐԲԵՐԱՑՈՒՄԸ ԸՍՏ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆՅԱՆ ԱՆԳԼԱԼԵԶՈՒ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ և ԽՈՐՀՐԴԱՀԱՅ ՊԱՏՄԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏԱԳԻԾԸ / THE PERIODIZATION OF SOVIET HISTORIOGRAPHY IN ENGLISH-LANGUAGE STUDIES PUBLISHED OUTSIDE THE USSR AND THE TRAJECTORY OF SOVIET ARMENIAN HISTORIOGRAPHY

Արա Սանջյան / Ara Sanjian

Գլխավոր զեկուցող, Միչիգանի համալսարանի Դիրբորնի մասնաճյուղի պատմության դասախոս և Հայագիտական հետազոտությունների կենտրոնի վարիչ / Keynote Speaker, Associate Professor of History; Director of Armenian Research Center, University of Michigan-Dearborn

1-ԻՆ ՆԻՍ | ՀԵՏ / ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԼԵԶՈՒՆ և ԽՈՍՔԸ

Նիստավար և քննարկող՝ Լիլիթ Ղազարյան

PANEL 1 | SOVIET LANGUAGE AND SPEECH

Panel Discussant: Lilit Ghazaryan

10:30-10:55 | Արմեն Պետրոսյան / Armen Petrosyan

Խորհրդային ղեկավարների կերպարները հայկական բանահյուսության մեջ / Images of Soviet Leaders in Armenian Folklore

10:55-11:20 | Նիկոլ Մարգարյան / Nikol Margaryan

«Գողական» ենթամշակույթի չգնահատված առաքելությունը / The Underappreciated Mission of the "Goghakan" Subculture

11:20-11:45 | Շուշան Կարապետյան / Shushan Karapetian, Սարգիս Թրիշա / Sarkis Tricha

Տեղափոխված արականություն. ժառանգած հայերենը Լոս Անջելեսում / Transplanted Masculinity: Heritage Armenian in Los Angeles

11:45-12:15 | ԲՆՆԱՐԿՈՒՄ / DISCUSSION

12:15-13:00 | ՍՈՒՐՃԻ ԸՆԴՄԻՋՈՒՄ / COFFEE BREAK

2-ՐԴ ՆԻՍՏ | ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵԼՈՒՄՈՒՏԸ. ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԲԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՍՓՅՈՒՔ
Նիստավար և քննարկող՝ Արա Սանջյան

PANEL 2 | IN AND OUT OF ARMENIA: SOVIET POLICIES AND DIASPORA

Panel Discussant: Ara Sanjian

13:00-13:25 | Վահե Սահակյան / Vahe Sahakyan

Խորհրդային Հայաստանի իշխանությունների պետականակենտրոն սփյուռքի քաղաքականությունների իրագործումը ԱՄՆ և Ֆրանսիայի հայկական համայնքներում 1920-1930-ական թթ. / The Implementation of Soviet Armenia's State-centered Diaspora Policies Among Armenians in the United States and France (1920s-1930s)

13:25-13:50 | Թալին Գրիգոր / Talinn Grigor

«Սովետական ինտուրիստ». իրանա-հայկական մամուլը և հայրենադարձության մասին վիզուալ տրամաբերությունը / "Soviet Intourist": Irano-Armenian Press, and the Visual Discourse on Repatriation

13:50-14:15 | Տիգրան Ղանալանյան / Tigran Ghanalanyan

Արտագաղթը Խորհրդային Հայաստանից 1956-1991 թթ.
/ Emigration from Soviet Armenia in 1956-1991

14:15-14:45 | ԲՆՆԱՐԿՈՒՄ / DISCUSSION

14:45-15:45 | ՃԱՇԻ ԸՆԴՄԻՋՈՒՄ / LUNCH BREAK

3-ՐԴ ՆԻՍՏ | ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԲԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆՔՆԵՐ

Նիստավար և քննարկող՝ Հրանուշ Խառատյան

PANEL 3 | POST / THE ECHOES OF SOVIET POLICY

Panel Discussant: Hranush Kharatyan

15:45-16:10 | Գայանե Շագոյան / Gayane Shagoyan

Երկաթե վարագույրը ճեղքած երկրաշարժը. աղետը խորհրդային ռեժիմի պայմաններում
/ The Earthquake that Broke the Iron Curtain: Disaster Under the Soviet Regime

16:10-16:35 | Գոհար Ստեփանյան / Gohar Stepanyan

Ընտանեկան ժառանգություն-ճամպրուկը խորհրդային մշակութային, ազգային քաղաքականությունների և արդիականացման խաչմերուկում. պարի ազգագրական խմբերը / Family Heritage-Suitcase at the Crossroads of Soviet Cultural, National Policies and Modernization: Dance Ethnographic Groups

16:35-17:00 | Հայկուհի Մուրադյան / Haykuhi Muradyan, Նժդեհ Երանյան / Nzhdeh Yeranyan

Քաղաքի խորհրդային կերպարի կառուցումը 1960-ական թթ.-ին. քաղաքական և մշակութային ասպեկտները (Գորիս քաղաքի օրինակով) / Constructing the Soviet Image of the City in 1960s: Political and Cultural Aspects (the Case of Goris)

17:00-17:30 | ԲՆՆԱՐԿՈՒՄ / DISCUSSION

4-ՐԴ ՆԻՍՏ | ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԴՐՈՊԱԳԱՆԴԱ, ԱՍՏԱՐՈՂՆԵՐ և ԴԻՍԱԴՐՈՂՆԵՐ

Նիստավար և քննարկող՝ Համլետ Մելքումյան

PANEL 4 | SOVIET PROPAGANDA: ADVOCATES AND RESISTANTS

Panel Discussant: Hamlet Melkumyan

09:00-09:25 | Ալեքսանդր Ֆոկին / Aleksandr Fokin

«Ակնկալում ենք, որ բացահայտեք գյուղի բռնեղին»։ օրինական բողոքը ղեկավարության դեմ ուշխորհրդային Հայաստանում / "We are Waiting for You to Identify the Gadfly of the Village": a Legal Protest Against Leadership in Late Soviet Armenia

09:25-09:50 | Աղասի Թադևոսյան / Aghasi Tadevosyan

Խորհրդահայ առօրեականության ապախորհրդայնացման պրակտիկաները 1970-80-ական թվականների Երևանում / The Practices of de-Sovietization of the Soviet-Armenian Daily Life in Yerevan in the 1970s-80s

09:50 -10:15 | Հանս Գութբրոդ / Hans Gutbrod

Երևանի Կասկադի հուշահամալիրը. ուշադրության վերադարձը դեպի բռնաճնշումների զոհերը / Yerevan's Cascade Memorial: Returning Attention to Victims of Repression

10:15-10:45 | ԸՆՆԱՐԿՈՒՄ / DISCUSSION

10:45-11:30 | ԱՅՑԵԼՈՒԹՅՈՒՆ ԲՈՆԱԳՆՆՈՒՄՆԵՐԻ ԶՈՋԵՐԻ ՀՈՒՆԱՀԱՄԱԼԻՐ / VISIT TO THE MEMORIAL OF THE VICTIMS OF THE STALIN ERA REPRESSIONS

12:00-13:00 | ԼԻԱԳՈՒՄԱՐ ՆԻՍՏ ՀՈՒՆԱՀԱՄԱԼԻՐՈՒՄ / PLENARY SESSION AT THE MEMORIAL

ՀԱՅՈՑ ՏԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾՈՆԸ ԽՅՄ ԸՆԴԱՔԱԿԱՆ ԲՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ / THE FACTOR OF THE ARMENIAN GENOCIDE IN THE POLITICAL REPRESSIONS OF THE USSR

Հրանուշ Խառատյան / Hranush Kharatyan

Գլխավոր զեկուցող, ՀՀ ԳԱԱ Հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտի առաջատար գիտաշխատող / Keynote Speaker, Senior Researcher of the Institute of Archaeology and Ethnography of the NAS RA

13:30-14:30 | ԳՆԵԻ ԸՆԴՄԻՋՈՒՄ / LUNCH BREAK

5-ՐԴ ՆԻՍՏ | ՀԵՏ / ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԴԴՐՈՑ

Նիստավար և քննարկող՝ Հուրիկ Ադդարյան

PANEL 5 | POST / SOVIET SCHOOLING

Panel Discussant: Hourig Attarian

14:30-14:55 | Նելլի Կարապետյան / Nelli Karapetyan

Ուսուցիչը գյուղում . ընկալումների փոխակերպումները Հայաստանի գյուղերում խորհրդայինից հետխորհրդային անցման շրջանում / A Village Teacher: Changing Perceptions in the Armenian Village from Soviet to Post-Soviet Periods

14:55-15:20 | Աշխեն Հակոբյան / Ashkhen Hakobyan

Ուսուցչի ինքնությունը և անկախության շրջանի հայաստանյան դպրոցների միջոցառումները / Teacher Identity and the Demonstrative Classes in Armenian Independent Era Schooling

15:20-15:45 | Լիլիթ Ղազարյան / Lilit Ghazaryan

Ընկեր, թե՛ «ընկեր»։ կրթական համակարգում օգտագործվող դիմելաձևերը հետխորհրդային Հայաստանում / Friend or Comrade? The Address Forms in the Educational Context in Post-Soviet Armenia

15:45-16:15 | ԸՆՆԱՐԿՈՒՄ / DISCUSSION

16:15-16:45 | ՍՈՒՐՃԻ ԸՆԴՄԻՋՈՒՄ / COFFEE BREAK

6-ՐԴ ՆԻՍՏ | ԿՐՈՆԱԿԱՆ ՓՈՔՐԱՄԱՍՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԶԵՏ/ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

Նիստավար և քննարկող՝ Ալեքսանդր Աղաջանյան

PANEL 6 | RELIGIOUS MINORITIES IN POST/SOVIET ARMENIA

Panel Discussant: Alexander Agadjanian

16:45-17:10 | Յուլիա Անտոնյան / Yulia Antonyan

Արդյո՞ք հնարավոր էր «պայմանավորվել» իշխանությունների հետ. կրոնական փոքրամասնությունների գոյատևման ձևերը Խորհրդային Հայաստանու (մոլոկանների, ասորիների ու հայ կաթոլիկների օրինակով)

/ Was it Possible to “Negotiate” with the Authorities? Forms of Survival and Adaptation of Religious Minorities in Soviet Armenia (Cases of Molokans, Assyrians and Catholic Armenians)

17:10-17:35 | Լիլիթ Գաբրիելյան / Lilit Gabrielyan

Չին հիսունականների բողոքի շարժումը 1960-ական թթ.

(Ֆիզմաթ դպրոցի սաների օրինակով)

/ Old Pentecostals’ Protest Movement in the 1960s

(Case Study on the Students of the PhysMath School, Yerevan)

17:35-18:00 | Անատոլի Տոկմանցև / Anatolii Tokmantsev

Եհովայի վկաների համայնքը Հայաստանու՝ որպես վերականգնված խորհրդային իրականություն / Jehovah’s Witnesses Community in Armenia as a Refuge of Soviet Reality

18:00-18:30 | ԸՆՆԱՐԿՈՒՄ / DISCUSSION

ՕՐ 3, ԳԻՆԳՃԱԲԹԻ / DAY 3, THURSDAY, 15.06.2023

7-ՐԴ ՆԻՍՏ | ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԶԱՂԱԹԻ ԵՎ ԶԱՂԱԶԱՆՈՒ ԿԵՐՊԱՐԸ ԱՐՎԵՍՏՈՒՄ

Նիստավար և քննարկող՝ Հրաչ Բայադյան

PANEL 7 | THE IMAGE OF THE SOVIET CITY AND CITIZEN IN ART

Panel Discussant: Hrach Bayadyan

09:00-09:25 | Սոնա Մնացականյան / Sona Mnatsakanyan

Մարտահրավեր սոցիալիստական ռեալիզմի գեղագիտությանը. ոչ-մարդկային գործորդների պատկերումը Մկրտիչ Արմենի «Երևան» վեպում (1931)

/ A Challenge to the Aesthetics of Socialist Realism: The Imagery of Non-human Actors in Mkrtich Armen’s Novel “Yerevan” (1931)

09:50-10:15 | Զնար Աբրահամյան / Knar Abrahamyan

Անդրեյ Բիտովի «Հայաստանի դասերը»՝ որպես պաշտոնական խորհրդային Երևանի կոնտրափոքստ / Andrei Bitov’s “Uroki Armenii” as a Countercontext to the Official Soviet Yerevan

10:15-10:40 | Տիգրան Սիմյան / Tigran Simyan

Արտավազդ Փելեշյանի ֆիլմերը՝ որպես խորհրդային, ազգային և վերազգային ինքնության և հիշողության «կոնվերտորներ» / Artavazd Peleshyan’s Films as Converters of Soviet, National (and Transnational) Identity and Memory

10:40-11:10 | ԸՆՆԱՐԿՈՒՄ / DISCUSSION

11:10-11:30 | ՍՈՒՐՃԻ ԸՆԴՄԻՋՈՒՄ / COFFEE BREAK

8-ՌԴ ՆԻՍ | ՀԵՏ/ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԴԵՈՒՐԱՆԻՀԱՑՈՒՄ

Նիստավար և քննարկող՝ Գայանե Շագոյան

PANEL 8 | POST/SOVIET DE-URBANIZATION

Panel Discussant: Gayane Shagoyan

11:30-11:55 | Էվիյա Հովհա Նիսյան / Eviya Hovhannisyan

«Իջևան-Դիլիջան բարեկամության կառույց» ուշխորհրդային շրջանի Հայաստանի երկաթգծային համակարգի մարդաբանական հետազոտություն / "Ijevan-Dilijan Friendship Construction": an Anthropological Research on the Armenian Railway System in the Late Soviet Period

11:55-12:20 | Մարիա Գունկո / Maria Gunko

Մթությունից ծնված դատարկություն. Հայաստանի «մութ ու ցուրտ տարիների» ենթակառուցվածքային ժառանգությունը / Emptiness Conceived in Darkness: Infrastructural Legacies of "Dark Years" in Armenia

12:20-12:45 | Լորի Խաչատուրյան / Lori Khatchadourian

Ապահամայնականության աղետը. անտեր սեփականությունը և չարաշահման իրավունքը / The Tragedy of the Uncommons: Ownerless Property and the Right of Abusus

12:45-13:15 | ԸՆՆԱՐԿՈՒՄ / DISCUSSION

13:15-14:15 | ՃԱՇԻ ԸՆԴՄԻՋՈՒՄ / LUNCH BREAK

9-ՌԴ ՆԻՍ | ՀԵՏ/ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՃԱՐՏԱՐԱԿԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

Նիստավար և քննարկող՝ Ռուբեն Արևշատյան

PANEL 9 | POST/SOVIET ARCHITECTURE

Panel Discussant: Ruben Arevshatyan

14:15-14:40 | Լիլիթ Տեր-Մինասյան / Lilit Ter-Minasyan

Կոմունա-տների կառուցման հայկական փորձը. սոցիալական էքսպերիմենտների և ճարտարապետության խաչմերուկում / The Armenian Experience of Commune-houses Building: at the Intersection of Social Experiments and Architecture

14:40-15:05 | Էջեմ Սարըչայր / Ecem Saricayir

Անցումային ճարտարապետները. նոր հայկական ճարտարապետությունը վաղխորհրդային ժամանակաշրջանում / Architectures of Transition: The New Armenian Architecture in the Early Soviet Union

15:05-15:30 | ԸՆՆԱՐԿՈՒՄ / DISCUSSION

15:30-16:30 | ԱՄՓՈՓԻՉ ԸՆՆԱՐԿՈՒՄ / SUMMARY DISCUSSION

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԱՆՑՅԱԼԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՇՐՋԱՆՑՎԱԾ ԽՆԴԻՐՆԵՐ.
ԻՆՉ ԳԻՏԵՆՔ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԱՆՑՅԱԼԻՑ և ԻՆՉՈՒ ԴԱ՝ ԳԻՏԵՆՔ /
BYPASSED ISSUES OF SOVIET STUDIES: WHAT DO WE KNOW ABOUT SOVIET PAST
AND WHY WE KNOW JUST THAT

Վարող՝ Հրանուշ Խառատյան / Moderator: Hranush Kharatyan

16:30-17:00 | ՍՈՒՐՃԻ ԸՆԴՄԻՋՈՒՄ / COFFEE BREAK

17:00-19:30 | ԲԱՂԱՔԱՅԻՆ ՏՈՒՐ / CITY TOUR